שמר שיש בו רבית קונסין אותו ואין גובה לא את הקרן ולא

גבי ע"פ אותו השטר דעדים אינם פסולים דאינם עדי חמס דאין מרויחים כלום בדבר וקשה דתניא בתוספתא [פ"ה] דמכלתין

את הרבית. פריב"ם דאין גובה ממשעבדי אבל מבני חרי

המוצא שטר שיש בו רבית יקרענו

בא לב"ד יקרעוהו והשתא אי גבי

ביה מבני חרי אמאי יקרעוהו ימתינו

עד שיגבה בו קודם וי"ל שאסור

להשהותו מיהו נראה דר"מ קנים

לגמרי ולא גבי ביה כלל כמו שטרי

חוב המוקדמים דמוקמינן בסמוך

כר"מ ואף על גב שגם שם פי

בקונטרס דאין פסולין אלא לגבות

ממשעבדי אין נראה דפסולין משמע

דלא גבי ביה כלל והא דפריך נהי

דלה גבי מומן רחשון ליגבי מומן שני

הוה מלי למימר נמי נהי דלא גבי

ממשעבדי ניגבי מבני חרי אלא

רבותא פריך דאפי׳ ממשעבדי ניגבי

מזמן שני ובסמוך דפריך אעובדא

דפרדיסא אלא הא דאמר רבי יוחנן

גזירה שמא יגבה מזמן ראשון נימא

דלא ניתן ליכתב ולא משני משום

דטעמא דלא ניתן ליכתב לא מהני

אלא דלא גבי ממשעבדי משום דס"ל

דודאי מהני לפוסלו לגמרי ולא גבי

ביה כלל והא דלא מיבעיא ליה אלא

אי גבי ממשעבדי אבל מבני חרי

פשיטא ליה דגבי אף על גב דלא ניתן

להיכתב התם הוא דפשיטא ליה דגבי

היינו משום שהמוכר היה מודה

ללוקח שלא פרע ועוד נראה דאפי׳ יש

עדים אחרים או שחייב מודה אפ"ה

קנים ר"מ דהכי משמע דאין גובה

קרן דומיא דרבית ובתוספתא (שם)

נמי משמע דאפילו במלוה על פה

קנים דקתני המלוה את חבירו ברבית ובא לפני ב"ד קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית

שהיה ר"מ אומר שטר שיש בו רבית

כו' ובפ' המניח (ב"ק דף ל:) נמי

מדמינן לההוא דקנסו גופן משום

שבחו למפסיד גוף הממון הוא הדין

ל"ל ל", סנהדרין לב.
 לעיל ח, סנהדרין לב.
 ס. לעיל ח, סנהדרין לב.
 ס. כ"ב קט; קעל ו"יה ב.
 כ"ב כ.
 בס"ה! מעומיו, כ" [דף כה"].
 בס"ה! מעומיו, כ") [דף כה"].
 ון במורבין מו.
 ון במורבין מו.
 ון במורבין מו.
 ון במורבין מו.
 ב"מות לוין, כ") ל"ל

הגהות הב"ח י ימ' מכנים לחיכני

(h) גם' פרדיסא לחבריה לעשר שנים אכלה תלת: (ב) תום' ד"ה שטר וכר' אי נמי בעיבורא בין מלא:

מוסף רש"י

. שטר שכתוב בו רבית. שכתוב בו שלוה ברבית (ב"ק כ:) פלוני לוה מפלוני מנה כמאמים עד זמן פלוני (רשב"ם ב"ב מד:). שטרי חוב המוקדמיו פסוליו. לפי שרנה לטרוף לקוחות שלקחו שדה מן הלוה מזמן שבשטר, ושלא כדין הוא פשאר קו מני לפירום מסלמהם קדמה לפיכך קנסוהו מלגבות בו ולא יטרוף אפילו מזמן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאינו גובה ופסול אפילו מומן שני (סנהדרין לב.) אי נמי שנכתב השטר באחד בניסן וכן כתוב בו באחד בניסן לוה פלוני מפלוני והוא לא לוה ממנו כלום עד ט"ו בניסן, גם זה מוקדם ופסול, שאין לו לטרוף אלא מומן ההלואה ואילך, ודלא כאביי דאמר ולעיל יג.) עדיו בחתומיו באחד בניסן בפני עדים וקנו מידו להשתעבד נכסי לוה למלוה ולא כתבו את השטר עד ט"ו בניסן וכתבו בו באחד בניסן, כי האי מוקדם והמאוחרין. שנאו עדים ואמרו אנו יודעים במלוה זו שקדמה לזמן הכחוב כאן, כשרין. דמעליותא היא חיל ליה לשיעבודה על השתה (סנהדרין לב.) שכתבו באחד בניסן וכתבו בתוך השטר באחד באייר, וכל שכן אם לוה בניסן ולא נכתב עד אייר. דכשר. שהרי

אים ליה זכיה. דתנן זכין לקטן בפרק מי שמת (ב"ב דף קנו:): ווקפן עליו כמלוה. לאחר זמן חישב עמו על הרבית וווקף הכל ביחד במלוה וכתב לו שטר עליהם כך וכך אני חייב לפלוני: וגובה את הרבית. דמשעת זקיפה הוי כגבוי: בין כך ובין כך. אסיפא

פליג וטעמא כדמפרש ואזיל שלא יאמרו כו': שער שיש בו רבית. אית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שנא שכתוב בו פלוני לוה מפלוני מנה ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות יעכו"ם ברבית כך וכך לזמן פלוני: המוקדמין. לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן גישראל למלוה: פסולין. דבעי למיטרף לקוחות שלוה מעות מן הנכרי ברבית וזקפן עליו מזמן הכתוב בו ועדיין לא הלוה במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר זקפן עליו ושטר הלקוחות קודם למלוה וזה במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם מולים שטרו והום קודם והום שקר: לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את פסולים. ואינו טורף מן המשועבדין ואפי׳ מן המאוחר למלוה: ר"מ היא. הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוה דקנים היתירא אטו איסורא: שמא מעות מישראל ברבית וזקפן עליו במלוה יגבה מן ומן רחשון. דחיכה דלה ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו מסיק אדעתיה לדקדק כל כך בומן במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם הלואה לומר למלוה שטרך מוקדם משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן ומקחי קדם להלואתך: פרדיסא. כרם: ואינו גובה את הרבית רבי יוםי אומר ינכרי כבישנה. הטמין: והמינה לקוחה שלוה מעות מישראל ברבית בין כך ובין כך היא בידי. ואבד שטר המכירה ואבא מכח חזקה של ג' שנים דכולי החי גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא לא מצינא למיזדהר בשטרא: אול. אמר רב חסרא אמר רב הונא הלכה כרבי בעל הכרם: אקנייה. במתנה בעדים: יוםי אמר רבא מאי מעמא דרבי יוםי הכדי לבנו קטן. כדי שלא תהא מכירתו שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו מכירה שכשיוליה שטר מכירתו זה רבנן שמר שכתוב בו רבית קונסין אותו יוליא שטר מתנתו ולא גילה ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית הדבר: זוזי. מעות שהוא תובע דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יגובה את ממנו שמוליא עליו שטר שמכרת הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי לי כרם שאין שלך וקבלת מעותיים וכתבת לי אחריות: **כמלוה בשטר** דמו. דהא כתב ליה אחריות: רבי מאיר סבר קנסינן התירא משום איסורא ורבנן סברי לא קנסינן התירא משום איסורא מולה

מולה יחוב המוקרמין פסולין התם שמרי יחוב המוקרמין פסולין וההמאוחרין כשרין מוקדמין אמאי פסולין נהי דלא גבו מזמן ראשון ניגבו מזמן שני אמר ר' שמעון בן לקיש במחלוקת שגויה ור"מ היא ורבי יוחנן אמר אפי' תימא רבגן "גזירה שמא יגבה מזמן ראשון "ההוא גברא דמשכין ליה פרדימא לחבריה (י) אכלה תלת שני א"ל אי מזבנית לה ניהלי מומב ואי לא כבישנא לה לשמר משכנתא ואמינא לקוחה היא בידי אזל קם אקנייה לבנו קמן והדר זבנה ניהליה "זביני וראי לא הוי זביני זוזי כמלוה בשמר דמו וגובה מנכסים משועבדים או דילמא לכמלוה ע"פ דמו ואינו בשמר דמו וגובה מנכסים משועבדים אמר אביי ולאו היינו דרבי אסי דאמר ר' אסי מודה

דהנים בגוף המלוה אע"פ שיש לדחות דהתם עבירה נעשית בגוף הממון יותר מכאן דכאן עיקר עבירה בשטר כדאמרינן התם משעת כתיבה עבד ליה שומא ולכך לא קנסו אלא בשטר ומיהו רבנן נראה דודאי לא קנסו כלל ומשמע לכאורה דגבי לרבנן בשטר קרן אפילו ממשעבדי ור"מ נמי לא פליג אלא משום דקנים ותיתה דאמאי אין העדים פסולים כיון שעוברים על לא תשימון (שמות בנ) אע"פ שאין מרויחים יש להם לפסול מידי דהוה אעבריין אוכל נבילות להכעיס דקי"ל (סנהדרין דף מ.) כאביי דפסול והא דלא חשיב להו בפרק זה בורר (שם דף כד:) ה״נ לא חשיב לוה אלא הוי בכלל מלוה הבאה ברבית כדמפרש התסי> מלוה הבאה ברבית והוא הדין נמי עדים בכלל ואין לפרש כגון שאין רבית מפורש בשטר אלא כתב סתם פלוני חייב לפלוני מנה וכללו הקרן עם הרבית והעדים לא ידעו דא"כ בסמוך דקאמר ר' יוחנן דמודו רבנן בשטרי חוב המוקדמין גזירה שמא יגבה מומן ראשון ה"נ נגזור שמא יגבה רבית בתורת קרן ואין לומר נמי דכיון שהרבית מפורש בשטר אין העדים עוברין על לא תשימון כיון דיודעין העדים דבית דין לא יגבו על ידם רבית ולכך השטר כשר והא דתנן במתני' (לקמן דף עה:) דעדים עוברין היינו כשאין ניכר הרבית בשטר ויודעים עדים שיש בו רבית דהא אהאי שטרא גופיי אמריי בפרק המניח (ב"ק דף ל:) ובפרק המוכר פירות (ב"ב דף נד: ושם ד"ה וחכמים) דמשעת כתיבה עבד ליה שומא וי"ל דאיירי הכא ברבית דרבנן ולא מיפסלו באיסור דרבנן כיון שאין מרויחים כלום אע"פ שבעבירה דאורייתא היו נפסלים אי נמי אפי׳ ברבית דאורייתא יש להכשיר דשתא לא תשימון לאינשי במלוה משמע להו ולא בעדים ולכך כשרים כדאמרינן נמי (לעיל דף ה:) לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו אבל קשה ההיא דשטרי חוב המוקדמים היאך העדים כשרים דמוקמינן לה כר"מ אבל לרבנן גובה מומן שני ולר"מ נמי היה גובה אי לאו משום דקנים ורבי יוחנן נמי לא קאמר דפסולים לרבנן אלא משום גזירה שמא יגבה מומן ראשון והלא העדים הללו במתכוין חתמו שקר והקדימו את הזמן וי"ל כגון שיש עדים שמעידין עליהם שהיו אנוסים מחמת נפשות או כגון שאומרים טעינו בשנת המלך אי נמי (ב) בשיפורא בין מלא בין חסר ולא הזכירו בשטר בכמה בשבת אלא בכמה בחדש:

קבו א מיי פ"ד מהלי זכייה וממנה הלכה מעוש"ע ח"מ סיי רמג פערי יח: ב [מיי שם הלי ו טוש"ע שם פעף יד]: קבו ג ד ה מיי פ"ה מהלי מלוה ולוה

עין משפם

נר מצוה

ב (תי שט היד ומוש ע מהלי מלוה ולוה מהלי ו סמג לאון קלג שנוש"ע ייד סי קעא: קבח ו מיי שם פייד הלי ו וער במשנה למלך קבח ו לווי קלו עוש"ע מ"מ סי נב סער א מ"מ סי נב סער א מ"מ סי נב סער א

וטוש״ע ייד סיי קסה סעיי
יה:
יה:
קבט ז ח מיי פכ״ג שס
הל' ה סמג עשין
לד טוש״ע ח״מ סיי מג
סעיי ז:
ט ומיי שס הל' ב טוש״ע
ט ומיי שס הל' ב טוש״ע

ם (מיי שם סעיף יבן:

של יב מיי פיי מהלי

מכירה הלי ד קמג

משין פב טוחיע ח"מ סיי

רה סעי ז:

קלא ל מיי פכייג מהלי

מלוה ולוה הלי ה

רה סערי ז: קלא ל מיי פכ"ג מהלי מלוה ולוה הלי ח סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי לט סעיי 1 וסי קג סעיף א וסעי כ: